

FORÆLDRE & LÆRER VEJLEDNING

10

FÆNGLENDE OPGAVER

Fra FÆNGSELSMUSEET
Undervisningsmateriale | **HISTORIE** | 7. - 10. klassestrin

Kære forælder!

Fængselsmuseet har udviklet dette undervisningsmateriale til dig, der gerne vil lave god hjemmeundervisning i en coronatid. Det kan være en svær og uvant situation at skulle undervise sit barn derhjemme. Derfor har Fængselsmuseet udviklet et materiale, der er spændende og nemt at gå til for dem derhjemme. Der er udviklet svarark til alle arbejdsspørgsmålene, så du som forælder kan hjælpe dit barn med at svare på spørgsmålene.

Vi har lavet 10 opgaveark fordelt på 6 emner med videoer og tilhørende opgaver, som passer perfekt til undervisning derhjemme. Børnene lærer om og reflekterer over problemstillinger såsom kriminalitet, straf og love, men kommer også omkring emner som identitet og social arv. Videoerne og historierne er udviklet af Fængselsmuseet og Kriminalforsorgen, og de tilbyder andre kilder end det, som ellers er tilgængeligt på diverse online fagportaler.

Du kan bruge materialet, som det er og sætte dine børn til at arbejde med opgaverne derhjemme i historie i et par lektioner. Du kan også bruge Fængselsmuseets site www.ejail.dk til yderligere inspiration. Her finder du både videoer, tekster og billeder, som kan bruges til spændende og relevant hjemmeundervisning.

HVEM?

Materialet er målrettet 7.-10. klassestrin. Materialet er primært udviklet til historiefaget.

HVAD?

10 opgaver fordelt på 6 emner med videoer og tilhørende svarark. Hver opgave er bundet op på en case som fx fangernes hverdag, fangernes baggrundshistorie eller flugtkongen Carl August Lorentzens vilde tunnelflugt.

HVORDAN?

- Børnene sættes til at arbejde med materialet derhjemme.
- Afstem med dine børn, hvor længe de skal bruge på at arbejde med materialet alt efter hvor mange lektioner, du vil sætte af til undervisningen i emnet.
- Vi anbefaler, at børnene får min. 5-6 lektioner til at arbejde med materialet derhjemme i 7.-8. klasse. I 9.-10. klasse anbefales det, at de bruger ca. 4 lektioner på emnet.
- Aftal på forhånd med børnene, om de kan få hjælp til spørgsmålene løbende.
- Aftal på forhånd med børnene, hvordan de skal aflevere deres svar, og hvordan evaluering af svarene skal foregå.

HVORFOR?

Ved at arbejde med konkrete cases har børnene mulighed for at få indblik i komplekse emner, såsom hvordan og hvorfor vi straffer i Danmark. Børnene skal arbejde med, hvad det betyder for den enkelte og dennes familie at sidde i fængsel, og hvordan det at sidde i fængsel har ændret sig over tid. Og så må vi ikke glemme, at en af verdenshistoriens vildeste fængselsflugter foregik i – eller rettere sagt under – det tidligere Statsfængsel i Horsens.

Så lad børnene dykke ned i materialet – det er ganske gratis!

Kontakt evt. Fængselsmuseet på cls@horsens.dk eller på lhep@horsens.dk, hvis I har spørgsmål til materialet.

1) Fængslet i Horsens

1. Hvornår åbnede fængslet i Horsens?

Svar: **Fængslet åbnede i 1853.**

2. Hvad hed fange nr. 1?

Svar: **Christen Larsen.**

3. Hvordan var han en typisk fange?

Svar: **Han kom fra fattige kår, og han var tidligere straffet.**

4. Hvad skete der med fange nr. 1 i 1860?

Svar: **Han blev benådet i anledning af kongens fødselsdag. Det betød, at han blev løsladt fra fængslet.**

5. Hvorfor kom han i fængsel igen i 1867?

Svar: **Han brændte sit hus ned for at få forsikringspengene.**

2) Fængselsliv: Regler og rutiner

1. Hvornår blev fangen vækket om morgenen?

Svar: **Klokken 7.00**

2. Hvad lavede fangen i cellen?

Svar: **Drak en sodavand, røg cigaretter og hash, ventede på at skulle på arbejde, fik besøg af andre fanger, spiste, spillede PlayStation, så fjernsyn, drak kaffe, planlagde banditstreger (narrestreger).**

1. Hvor mange celler var der i strafafdelingen?

Svar: **11 celler.**

2. Nævn tre ting, som kunne medføre, at en fange kom i en strafcelle.

A) **Hvis fangen prøvede at smugle stoffer ind i fængslet.**

B) **Hvis der blev fundet en mobiltelefon i fangens celle.**

C) **Hvis fangen nægtede at aflevere en urinprøve.**

3. Hvor mange uger kunne en fange sidde i en strafcelle?

Svar: **4 uger.**

3) Fængselsliv: Cellen

1. Hvilke ting havde fangen i cellen?

Svar: **Fjernsyn, ghettablaster (musikanlæg), PlayStation, privat tøj (jakke, bukser, t-shirts), billeder, plakater, tandbørste, barbergrej, tandpasta, tobak, sengetøj.**

2. Hvad havde fangen på opslagstavlen?

Svar: **Billeder af familien – børn og kæresten/konen.**

3. Hvorfor skulle fjernsyn, ghettablaster og PlayStation tjekkes, inden fangen fik dem ind i sin celle?

Svar: **De skulle tjekkes for gemte stoffer.**

4) Fængselsliv: Arbejde og fritid

1. Hvorfor skulle fangerne arbejde?

Svar: **Fangerne skulle lære, hvordan det var at have et arbejde, og hvordan man fik en normal hverdag til at gå. Fangerne skulle have en meningsfyldt hverdag. De skulle have noget at stå op til. Det kunne også hjælpe dem til at få et arbejde, når de blev løsladt fra fængslet.**

2. Hvilke ting lavede fangerne, som fængslet kunne sælge?

Svar: **Postsække til Post Danmark, møbler (skriveborde og skuffemøbler), tøjklammer, julekalendere (chokoladejulekalendere), spejle, legetøj.**

3. Hvorfor gik nogle af fangerne i skole?

Svar: **For at få en uddannelse, som de kunne bruge, når de blev løsladt.**

5) Flugt: Carl August Lorentzen

1. Hvor lang tid tog det for Lorentzen at grave tunnelen?

Svar: **Det tog ham 11 måneder.**

2. Hvad brugte han til at afstive tunnelen med, så jorden ikke faldt sammen?

Svar: **Mursten og brædder.**

3. Da Lorentzen flygtede gennem tunnelen, kom han via et lille hul op i et lokale – hvilket lokale var det?

Svar: **Inspektørens kartoffelkælder i portfløjen (fængslets forhus).**

4. Hvilken straf fik han for flugten?

Svar: **Han fik en disciplinærstraf på to måneders strafcelle for ødelæggelse og tyveri af fængslets inventar og for selve flugten.**

6) Fangerne

1. Beskriv hvilken baggrund, den typiske fange har.

Svar: **Folk fra de lavere sociale lag, der har manglet en rollemodel i deres opvækst. Forældrene drak ofte for meget og var arbejdsløse. Der manglede orden og stabilitet i barndomshjemmet.**

2. Kan man gøre noget, så folk ikke bliver kriminelle?

Svar: **Der skal sættes ind tidligt. Forældre i udsatte familier skal have vejledning til, hvordan de bliver gode forældre. Både hvordan de giver deres børn kærlighed, men også hvordan de sætter grænser for børnene.**

7) Fangerne: Fange nr. 45

1. Beskriv Jens Nielsens opvækst.

Svar: **Han kom fra samfundets nederste lag. Han var vokset op under fattige kår. Han havde ingen uddannelse, og han var tidligere straffet (han havde flere fængselsdomme bag sig). Han blev født i 1862 og voksede op i byen Jyderup. Forældrene var skilt, så han voksede op hos moren, der var krøbling (invalid/handicappet). Moren, Jens Nielsen og hans to søskende var nødt til at tigge, for at få noget at spise. Familien kom på fattiggård (Brokøb Fattiggård), da Jens var syv år. Jens stak af fra fattiggården og blev sendt på opdragelsesanstalt. Han satte ild til opdragelsesanstalten og fik en fængselsdom på 2 år. Efter løsladelsen blev han sendt til Amerika.**

2. Hvilke forbrydelser begik han?

Svar: **Han satte ild til den opdragelsesanstalt, hvor han boede som ung. Efter et udenlandsophold vendte Jens Nilsen tilbage til Danmark i 1883, hvor han stjal og satte ild til gårde i bl.a. Valby og Hvidovre. I 1883 fik han en 16 års fængselsdom for tyveri og brandstiftelse.**

3. Hvorfor skrev han dagbog i fængslet?

Svar: **Han ville gerne have sine dagbøger udgivet, så hans historier kunne være til skræk og advarsel for andre unge mennesker. Dvs. at hans historier skulle afskrække unge mennesker fra at begå kriminalitet.**

4. Hvorfor blev Jens Nielsen henrettet i 1892?

Svar: **Han havde ikke lyst til at leve, men han ville ikke begå selvmord. Han begik tre mordforsøg i fængslet. Det resulterede i, at han i 1892 blev henrettet.**

8) Fangerne: Fange nr. 75

1. Hvor mange penge svindede Alberti for?

Svar: **Omkring 15 millioner kroner.**

2. Hvordan havde Alberti det i fængslet i Horsens?

Svar: **Han blev kort tid efter ankomsten til fængslet syg og blev indlagt på fængslets sygehus. Han led af opkast, svimmelhed og vægttab. Han tabte 65 kg.**

3. Hvad skete der i 1912?

Svar: **Han blev overført til Vridsløselille Straffeanstalt pga. sit dårlige helbred.**

4. I Vridsløselille Straffeanstalt afsonede Alberti resten af sin fængselsstraf på en bestemt afdeling – hvilken?

Svar: **Fængslets sygeafdeling.**

9) Fangens familie

1. Hvordan beskriver fangen besøgslokalet?

Svar: **Han beskriver besøgslokalet som koldt og kynisk.**

2. Hvem fik han besøg af?

Svar: **Kæresten og hans to sønner (drene).**

3. Hvad snakkede han med sin familie om?

Svar: **De talte om, hvad der skete uden for fængslet – både det negative og det positive. F.eks. om kæresten havde mange regninger, der skulle betales. Og om der var problemer (ballade) med børnenes skole. Fangen var nødt til at lytte til problemerne, men han kunne ikke gøre så meget ved dem, mens han sad i fængsel.**

4. Hvordan havde fangen det, når familiebesøget var forbi?

Svar: **Fangen nød at have besøg af familien, men det var også hårdt, når han skulle sige farvel til dem igen. Savnet var utroligt stort. Fangen havde en stor sten i maven, når han skulle sige farvel. Han glædede sig til, at han skulle se dem igen.**

.....

1. Hvad skete der inden besøget?

Svar: **Fangens venner og familie skulle søge om at få lov til at komme på besøg. Fangen skulle visiteres (undersøges) både før og efter besøget. Han skulle have alt tøjet af, så de ansatte kunne tjekke, at han ikke havde noget ulovligt på sig. De besøgende skulle også visiteres. Det foregik med en metaldetektor. Og de fik deres tasker undersøgt for ulovlige ting.**

2. Hvor mange timers besøg måtte fangen få hver uge?

Svar: **2 timer.**

3. Hvornår fik man en seng i besøgslokalet?

Svar: **I 1970'erne.**

10) Straf i Danmark

1. Hvad er der sket inden for de sidste 10-20 år i forhold til straf i Danmark?

Svar: **Man vil gerne straffe hårdere og mere. Der har været mere fokus på hævn – særligt i 00'erne.**

2. Forklar forskellen på den uoplyste og den oplyste retsfølelse.

Svar: **Den uoplyste retsfølelse er en automatisk reaktion, hvor man, når man hører om en forbrydelse, oftest vil sige, at man skal give en person en hård straf. Den oplyste retsfølelse vil oftest føre til, at man går ind for mindre straf i en konkret sag, hvor man ved mere om forbrydelsen, personerne og situationen.**

.....

1. Skriv 5-10 sætninger om hver afsoningsmetode. Beskriv hvordan de forskellige afsoningsmetoder foregår, og hvilke gode og dårlige ting, du synes, der er ved de fire metoder.

Svar (forslag):

Lukket fængsel:

1) Fangen sidder i fængsel. 2) Der er faste rutiner. 3) Arbejdspligt. 4) Må ringe, sende breve og modtage besøg. 5) Får kostpenge og løn. 6) Køber ind ved købmanden. 7) Låses inde i cellen.

Åbent fængsel:

1) Fangen skal sidde i fængsel. 2) Fangen får en nøgle til sin celle/stue. 3) Der er en mobiltelefon i cellen. 4) Arbejde, uddannelse og mulighed for behandling. 5) Mere frihed end i et lukket fængsel. 6) Mulighed for udgang efter 30 dage. 7) Køber ind ved købmanden. 8) Mange fritidsaktiviteter. 9) Laver selv mad.

Afsoning med fodlænke:

1) Skal ikke sidde i fængsel, men afsoner derhjemme med en fodlænke om benet. 2) Kontrolbesøg 1-3 gange om ugen. 3) Må arbejde uden for hjemmet og hente børn. 4) Der fastlægges en plan for daglige rutiner. 5) Der går en alarm, hvis planen ikke overholdes. 5) Mere frihed end i et lukket/åbent fængsel.

Samfundstjeneste:

1) Skal ikke sidde i fængsel, men skal i stedet udføre samfundstjeneste. 2) Skal lave et stykke arbejde i et bestemt antal timer. 3) Faste timer på faste dage. 4) Reglerne/aftalerne skal overholdes – ellers risikerer man at skulle afsoner sin straf i et fængsel. 5) Mere frihed end i et lukket/åbent fængsel.

Kære lærer!

Fængselsmuseet har udviklet dette undervisningsmateriale til dig, der gerne vil lave god undervisning i en coronatid. Det kan være svært at lave sammenhængende forløb og relevant undervisning, når man er ude af de faste rammer på skolen. Derfor har Fængselsmuseet udviklet et materiale, der er spændende og nemt at gå til for eleverne derhjemme.

Vi har lavet 10 opgaveark fordelt på 6 emner med videoer og tilhørende opgaver, som passer perfekt til online undervisning. Eleverne lærer om og reflekterer over problemstillinger såsom kriminalitet, straf og love, men kommer også omkring emner som identitet og social arv. Deres svar giver dig mulighed for at evaluere på deres arbejde med emnet. Videoerne og historierne er udviklet af Fængselsmuseet og Kriminalforsorgen, og de tilbyder andre kilder end det, som ellers er tilgængeligt på diverse online fagportaler.

Du kan bruge materialet som det er og sætte dine elever til at arbejde med opgaverne derhjemme i historie i et par lektioner. Du kan også bruge det som inspiration til et længerevarende forløb, som I kan tage op i plenum, når I er tilbage på skolen. Du kan finde inspiration til forløb og ekstramaterialer, tips og tricks på de næste sider.

HVEM?

Materialet er målrettet 7.-10. klassestrin. Materialet er primært udviklet til historiefaget, men kan også med fordel bruges i både samfundsfag og dansk.

HVAD?

10 opgaver fordelt på 6 emner med videoer og korte tekster, der hjælper dig i vejledningen. Hver opgave er bundet op på en case som fx fangernes hverdag, fangernes baggrundshistorie eller flugtkongen Carl August Lorentzens vilde tunnelflugt.

Hvorfor?

Ved at arbejde med konkrete cases har eleverne mulighed for at få indblik i komplekse emner som Ved at arbejde med konkrete cases har eleverne mulighed for at få indblik i komplekse emner som hvordan og hvorfor vi straffer i Danmark. Eleverne skal arbejde med, hvad det betyder for den enkelte og dennes familie at sidde i fængsel, og hvordan det at sidde i fængsel har ændret sig over tid. Og så må vi ikke glemme, at en af verdenshistoriens vildeste fængselsflugter foregik i – eller rettere sagt under – det tidligere Statsfængsel i Horsens.

Så lad dine elever dykke ned i materialet – det er ganske gratis!

Inspiration til længerevarende forløb med Fængselsmuseets undervisningsmateriale

Materialet er udviklet til, at eleverne kan arbejde med opgaverne derhjemme. Hvis forløbet køres på skolen, anbefaler vi, at eleverne arbejder delvist i grupper med spørgsmålene, og opsamling laves i plenum.

Igangsætning til hjemmearbejde

- Eleverne sættes til at arbejde med materialet derhjemme.
- Afstem med eleverne, hvor længe de skal bruge på at arbejde med materialet alt efter hvor mange lektioner, du vil sætte af til undervisningen i emnet.
- Vi anbefaler, at eleverne får min 5-6 lektioner til at arbejde med materialet derhjemme i 7.-8. klasse.
- Aftal på forhånd med eleverne, om de kan få hjælp til spørgsmålene løbende.
- Aftal på forhånd med eleverne, hvordan de skal aflevere deres svar, og hvordan evaluering af svarene skal foregå

Inspiration til videre forløb Til hjemmearbejde

Når eleverne har arbejdet med opgaverne og deres svar, stilles en ny opgave. Eleverne kan eksempelvis aflevere et andet skriftligt produkt end svararkene.

- Hvis der fx samarbejdes med danskfaget, kan et skriftligt produkt eksempelvis være en dagbog. Her skal eleverne vælge imellem to fanger, enten Jens Nielsen eller Carl August Lorenzen, som de har arbejdet med i opgaverne.
- Eleverne laver research på en af de to fanger på Fængselsmuseets site www.ejail.dk, fx på denne side: <http://www.ejail.dk/index.php/viden/temaer/fanger>.
- Eleverne skal skrive en dagbog for enten de sidste 3 dage af fangen Jens Niensens liv, inden hans henrettelse i 1892, eller de sidste 3 dage før fangen Carl August Lorentzens flugt i 1949 på baggrund af den viden, de har opnået om personerne og deres baggrund.
- Dagbøgerne afleveres digitalt.

Hvis forløbet køres videre, når I er tilbage på skolen, kan eleverne med fordel arbejde videre sammen i grupper.

Spørgsmål til gruppearbejde:

1. Eleverne læser deres besvarelser op for hinanden fra følgende opgaver:
 - Opgave 1 "Fængslet i Horsens",
 - Opgave 3 "Flugt og Carl August Lorentzen"
 - Opgave 4.1 "Fangerne"
 - Opgave 4.2 "Fangerne"
2. Hvilke forskellige og ligheder er der imellem de tre fanger og deres baggrund?
 - Hvordan er de typiske fanger?
 - Hvem er den atypiske fange?
 - Hvordan skiller hans historie sig ud fra de andres?
3. Eleverne læser deres svar op fra besvarelserne i opgave 4 for hinanden.
4. Er der forskellige og ligheder mellem fangernes baggrund i gamle dage og i dag?
5. Hvad mener eksperten, Eva Smith, at man skal gøre for at undgå, at nogle begår kriminalitet?
6. Diskuter på klassen, hvorfor vi straffer i Danmark med udgangspunkt i opgave 6.

Hvis der samarbejdes med danskfaget, kan man med fordel bruge flere lektioner og afslutte med, at eleverne afleverer et skriftligt produkt, fx i dagbogsform (se ovenfor).

Man kan også lade grupperne lave en 5 min. præsentation i plenum af et af de 6 temaer, som deles ud imellem grupperne.

Man kan også se filmen "R". På EMUs materialeplatform findes gratis undervisningsmateriale til filmen.

Og husk....

at det altid er gratis at besøge Fængselsmuseet med dine elever på egen hånd.

Hvis I ønsker at købe en rundvisning i museets udstillinger, kan det bookes her <https://faengslet.dk/museum/planlaeg-dit-besoeg/rundvisning/>

Hold dig opdateret med, hvornår Fængselsmuseet åbner igen her <https://faengslet.dk/museum/>

Inspiration til videre arbejde

På Fængselsmuseets site www.ejail.dk ligger en lang række videoer, tekster og kilder til brug i arbejdet med emner som straf og kriminalitet. Her findes også flere grydeklare forløb til brug i folkeskolen, hvis man ønsker at arbejde videre med emnerne.

Kontakt evt. Fængselsmuseet på cls@horsens.dk, hvis I har spørgsmål eller ønsker til materialet.